

Fylkesmannen i
Telemark

Veileder for tilskudd til miljøtiltak for jordbruket i Telemark 2018

Søknadsfrist 15. oktober 2018

Landbruksavdelingen

VEILEDER OM TILSKUDD TIL MILJØTILTAK FOR JORDBRUKET I TELEMARK 2018

Generelle opplysninger

Forskrift for tilskudd til generelle miljøtiltak i jordbruket får du hos landbruksforvaltninga i kommunen eller på nettsidene til Fylkesmannen i Telemark – www.fylkesmannen.no/telemark

Hvem kan søke tilskudd?

Foretak som er berettiget produksjonstilskudd i jordbruket og godkjente beitelag kan søke om tilskudd til miljøtiltak for jordbruket i Telemark. Foretaket må oppfylle kravene til gjødslingsplan. Dersom det brukes plantevernmidler, må foretaket ha journal over plantevernmidler.

Søknad og søknadsfrist

Søknadsfrist for tilskudd til miljøtiltak er 15. oktober med unntak av søknad om tilskudd til beitelag, som er 15. november. Telledato for arealer/dyr i RMP-søknaden er 31.7 i søknadsåret. Leverer du søknaden etter fristen vil tilskuddet bli redusert med 1000 kr for hver virkedag etter fristens utløp. Søknader som leveres mer enn 20 virkedager etter ordinær søknadsfrist, blir avvist. Det er søkerens eget ansvar at søknaden er levert i rett tid.

Elektronisk søknad

Det er enkelt og sikkert å levere søknaden fra Internett. Ved søknad via Internett blir søknaden kontrollert før den sendes kommunen. Pålogging skjer via Altinn. Det er flere fordeler ved å søke elektronisk, blant annet kan karttegnene fra i fjor gjenbrukes og opplysningene blir kontrollert. Nærmere informasjon om pålogging finner du på www.landbruksdirektoratet.no. Det er også mulig å levere papirsøknader. Søknadsskjema kan lastes ned fra vår nettside eller fås i kommunen.

Vedtak og adgang til å klage

Kommunen fatter vedtak for alle ordninger. Eventuell klage på vedtak skal sendes via kommunen til Fylkesmannen i Telemark som er klageinstans. Klagefristen er 3 uker regnet fra det tidspunkt underretning om vedtaket kom fram til søkeren.

Tilskuddssatser og utbetaling

Alle tilskuddssatsene er foreløpige. Endelige satser blir fastsatt av Fylkesmannen på grunnlag av søknadsmengde og midler til disposisjon. Dersom beregnet tilskudd er mindre enn kr 300,- blir ikke beløpet utbetalt. Tilskudd utbetales i mars 2019. Dersom søker endrer kontonummer etter at søknaden om tilskudd er levert, registreres nytt kontonummer via Altinn og «mitt landbruksforetak».

Prioriterte områder/vannforskriften

Fylket er delt inn i prioriterte områder og andre områder.

Dispensasjon

Fylkesmannen kan i særlig tilfeller dispensere fra reglene i forskriften. Dispensasjon skal kun gis dersom det foreligger midlertidig årsak til å fravike reglene.

Kontroll

Kommunen trekker ut søknader for kontroll etter en risikovurdering. Minst 5% av søknadene skal kontrolleres. Kommunen, Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet kan på fritt grunnlag kontrollere andre søknader. Foretak som mottar tilskudd plikter å gi alle nødvendige opplysninger som kommunen, Fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet krever og som kan vedkomme tilskudd etter denne forskriften.

Konsekvenser av å oppgi feil opplysninger

Dersom det er gitt feil opplysninger i søknaden eller det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilging, kan vedtak om innvilget tilskudd omgjøres. Er det vist grov uaktsomhet eller forsett ved å gi feil opplysninger eller ved brudd på vilkår, kan innvilget tilskudd avkortes. Feil opplysninger eller brudd på vilkår kan også ses på som om foretaket driver eller har drevet sin virksomhet i strid med regelverk for jordbruksdrift, jfr. *Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket*.

Tilbakebetaling

For mye utbetalt tilskudd vil bli krevd tilbakebetalt eller motregnet i senere tilskuddsutbetalinger som foretaket får med bakgrunn i sin landbruksvirksomhet.

Tiltak mot forurensing

Ingen/utsatt jordarbeiding

Formålet med ordningen er å bidra til å redusere erosjon og arealavrenning fra jordbruksarealer ved å stimulere til å redusere eller unngå jordarbeiding om høsten.

Foretak som innvilges tilskudd til endra jordarbeiding, kan ikke brenne halm på areal det gis tilskudd til.

Kart med angivelse av tiltak og areal på de enkelte skifter skal vedlegges søknaden.

Prioriterte områder

Informasjon om prioriterte områder finner du på <https://www.fylkesmannen.no/Telemark/Landbruk-og-mat/Miljotiltak/>

Stubbåker

Stubbåker omfatter arealer som ikke jordarbeides før 1. mars året etter at det er dyrket en av følgende vekster: korn, oljevekster, erter, frøeng siste høstear, grønngjødslingsvekst eller grønnfôrvekst sådd med liten radavstand og der en høster bare overjordiske plantedeler.

Høstkorn

Høstkorn omfatter arealer der høstkorn eller høstoljevekster direktesås.

Høstkorn sådd etter lett høstharving omfattes ikke av ordningen.

Foreløpige tilskuddssatser

Tiltak/Ordning	Erosjonsrisikoklasser	Kr/dekar Prioritert	Kr/dekar Ikke prioritert
Arealer som ikke jordarbeides om høsten	1 Liten erosjonsrisiko	0	0
	2 Middels erosjonsrisiko	100	100
	3 Stor erosjonsrisiko	180	180
	4 Svært stor erosjonsrisiko	180	180
Direktesådd høstkorn	Klasse 2, 3, 4	50	50
Arealer som ikke jordarbeides om høsten	Stubb i flomutsatte og vassdragsnære områder	100	100

Tilskudd til ugrasharving i kornåker

Tiltaket har som formål å redusere faren for tap av plantevernmiddelrester til grunnvann og vassdrag.

Kart med angivelse av arealer som er ugrasharvet, skal vedlegges søknaden.

Ordningen gjelder ikke areal som DEBIO har klassifisert som karensareal eller som økologisk drevet. Arealet skal ugrasharves mot frøgras minst en gang i vekstsesongen. Arbeidet må foregå på en slik måte og på et slikt tidspunkt at det har tilfredsstillende effekt på ugraset. Det skal ikke brukes kjemiske ugrasmidler på arealet før høsting. Ordningen er ikke til hinder for sprøyting mot sopp i vekstsesongen eller mot kveke etter skuronna.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Kr pr dekar
Kornareal som ugrasharves	60

Tilskudd til vegetasjonssoner mot vassdrag mv.

Formålet med ordningen er å bidra til å redusere tapet av jord og næringsstoffer til vann ved å stimulere til etablering av grassoner langs vassdrag og i vannveier.

Det er viktig at elveskråningen holdes åpen og fri for oppslag av busker og trær for å redusere risikoen for oppdemming og erosjon i elveløpet og på jordbruksarealet innenfor.

Ordningen omfatter åpenåkerarealer med:

- Grassoner/varig grasdekke langs bekker, elver og innsjøer.
- Grasdekte vannveier i forsenkninger i terrenget (dråg)
- Stripper tilsådd med gras på tvers av fallet i lange hellinger med hensikt å bryte opp hellingslengden.

Kart med angivelse av tiltaket det søkes tilskudd til må legges ved søknaden (med angivelse av antall løpemetere på de enkelte strekningene).

Bredden på grassoner, grasdekte vannveier/grasdekte stripper skal tilpasses behovet på stedet, men må være minimum 5 meter. For grassoner måles bredden fra ytre jordekant. Ordningen gjelder for godt etablert og varig eng som gir god beskyttelse mot erosjon. Den skal ikke pløyes eller jordarbeides på annen måte om høsten. Grassoner langs bekker, elver og innsjøer må slås eller beites hvert år for å hindre at arealet skal bære preg av gjengroing. Grassoner skal ikke gjødsles eller sprøytes.

Foreløpige tilskuddssatser

Tiltak/Ordning	Kr pr. løpemetere
Grassoner langs vassdrag og grasdekte vannveier/stripe – Ikke prioritert område	
- Potet/grønnsaker	25
- Korn	15
Grassoner prioritert område	
- Potet/grønnsaker	35
- Korn	20

Tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel

Formålet med ordningen er å redusere tap av næringsstoffer til vann, utslipp av klimagasser til luft og luktulempere ved spredning av husdyrgjødsel.

Vilkår for tilskudd

- Tilskudd gis til nedlegging og nedfelling av husdyrgjødsel (ikke breispredning). Nedfelling innebærer at gjødsla skytes ned i bakken til planterøttene. Nedlegging er at gjødsla legges ned på bakken med slanger. Minste spredmengde er 5 kg total-N per dekar.
- Husdyrgjødselen skal spres innen 15. august.
- Det gis bare ett tilskudd til arealet per år.
- Dokumentasjon - Kartfesting av spredeareal, beskrivelse av spredeopplegg, sprededato, faktisk spredd mengde per dekar, navn på innleid entreprenør.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Kr pr dekar
Nedlegging/nedfelling av husdyrgjødsel	50

Tiltak i jordbrukets kulturlandskap

Tilskudd til skjøtsel av freda og verneverdige kulturminner

Formålet med ordningen er å ta vare på kulturminnene som ligger i jordbrukets kulturlandskap eller i tilknytning til dette ved å bidra til skjøtsel og kompensere for driftsulemper.

Vilkår for tilskudd:

- Søker skal ha plan der skjøtsel av kulturminnet er tatt med.
- Kulturminnet skal ligge innenfor eller i direkte tilknytning til innmark definert i det generelle produksjonstilskottet.
- Kulturminnet skal være registrert i kulturminnedatabasen - Askeladden.
- Ugrassprøyting og gjødsling må unngås.

Det kan gis tilskudd til skjøtsel av:

1. Gravhauger/-røyser
2. Isdammer

Kulturminnene må være synlige i terrenget. Som hovedregel skal kulturminnet være allment tilgjengelig. Størrelsen på kulturminnet regnes ut fra størrelsen på selve kulturminnet og sikringssonen rundt (normalt 5 m). Det gis tilskudd pr daa. Minsteareal for tildeling av tilskudd, er 1 daa. Enkeltstående kulturminner som omfatter et areal under ett daa, får tilskudd for ett daa. Det gis tilskudd til årlig skjøtsel.

Foreløpige tilskuddssatser

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Freda og verneverdige kulturminner	500 kr/daa	kr 5000

Tilskudd til skjøtsel av nyere tids kulturminner

Formålet med ordningen er å ta vare på kulturminnene som ligger i jordbrukets kulturlandskap eller i tilknytning til dette ved å bidra til skjøtsel og kompensere for driftsulemper.

Vilkår for tilskudd:

- Søker skal ha plan skjøtsel av kulturminnet er tatt med.
- Kulturminnet skal ligge innenfor eller i direkte tilknytning til innmark definert i det generelle produksjonstilskottet.
- Ugrassprøyting og gjødsling må unngås.

Det kan gis tilskudd til skjøtsel av:

1. Rydningsrøyser
2. Bakkemurer/steingjerder
3. Viktige kulturhistoriske områder

Kulturminnene må være synlige i terrenget.

Størrelsen på kulturminnet regnes ut fra størrelsen på selve kulturminnet. Det gis tilskudd pr stk rydningsrøyser, pr meter for steingjerder og pr daa for viktige kulturhistoriske områder. Minsteareal for tildeling av tilskudd, er 1 daa. Det gis tilskudd til årlig skjøtsel.

Foreløpige tilskuddssatser

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Rydningsrøyser	200 kr/stk	kr 5000
Bakkemurer/steingjerder	5 kr/m	
Viktige kulturhistoriske områder	500 kr/daa	

Tilskudd til skjøtsel av biologiske verdier

Formålet med ordningen er å ta vare på det biologiske mangfoldet (artsrikdommen) som fremdeles finnes på slåttemark og beiter og som står i fare for å forsvinne med nye og intensive driftsformer ved å bidra til å ta vare på artsrikdommen og kompensere for driftsulemper.

Vilkår for tilskudd:

- Søker skal ha plan for skjøtsel av arealene.
- Det skal ikke brukes plantevernmidler på arealene, og det skal ikke gjødsles ut over det som blir tilført ved beiting.
- Styvingstre skal styves hvert 3.-5. år

Det kan gis tilskudd til skjøtsel av:

1. Areal med biologisk verdifull slåttemark eller beitemark som i kommunal registrering av biologisk mangfold er klassifisert som svært viktig (A-område) eller viktig (B-område). Høsting ved slått og beiting må skje slik at artsrikdommen blir ivaretatt. Minsteareal er 1 daa.
2. Styvingstre

Areal som omfattes av Direktoratet for naturforvaltning sin handlingsplan for slåttemark, og som er berettiget produksjonstilskudd, vil normalt få tilskudd etter denne ordningen. Det kan ikke gis tilskudd både fra DN og fra denne ordningen til samme areal.

Foreløpige tilskuddssatser

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Skjøtsel slåttemark (A- eller B-område)	2000 kr /daa	kr 15000
Beite av biologisk verdifulle arealer (A- eller B-område)	300 kr /daa	kr 9000
Skjøtsel av styvingstre	200 kr/stk	kr 5000

Tilskudd til seterdrift med mjølkeproduksjon

Formålet med ordningen er å ivareta og styrke tradisjonell seterdrift. Dette vil både ta vare på tradisjonelle driftsformer og ivareta tradisjonelt seterlandskap.

Det kan gis tilskudd til:

Tradisjonelle enkeltsetre og fellessetre for geit og ku, med minst 4 ukers mjølkeleveranse fra setra, evt. egen foredling på setra. Dersom seterperioden varer over 6 uker, søkes det for 4 – 6 uker.

Vilkår for tilskudd:

- Størstedelen av grovforet opptas på utmarksbeite, dvs. mer enn 50 %.

Det blir gitt ett tilskudd pr. seter. Der flere samarbeider om setringa, blir tilskuddet fordelt på antall medlemmer i fellessetra.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Sats
Enkeltseter/fellesseter	55000 kr/seter

Tilskudd til drift av prioriterte kulturlandskap

Ordningen har som formål at verdifulle kulturlandskap blir skjøttet og holdt i drift gjennom slått og beiting.

Kommunene kan gi nærmere opplysninger om hvilke arealer som kommer inn under ordningen i de aktuelle kommuner.

Ved slått av arealene, skal arealene slås minst en gang i vekstsesongen. Ved beiting skal det være et rimelig forhold mellom beitedyr og areal slik at det oppnås et tilstrekkelig beitetrykk.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Slått av regionalt prioriterte kulturlandskap	200 kr/daa	
Beite av regionalt prioriterte kulturlandskap	110 kr/dyreenhet	220 kr/daa

Tilskudd til drift av prioriterte kulturlandskap kan gis i tillegg til tilskudd til drift av bratt areal.

Tilskudd til vedlikehold av ferdselsårer i jordbruket

Tilskuddet gis for å opprettholde stier for allmennheten i jordbruket.

Tilskudd

Det gis tilskudd til skjøtsel av stier og veifar for ikke-motorisert ferdsel som oppfyller en eller flere av følgende kriterier:

1. Stier i kulturlandskap med høy verdi
2. Historiske veifar
3. Stier etablert med SMIL-midler
4. Adkomst til kulturminner
5. Stier som kanaliserer ferdsel utenom tun og sårbare områder

Vilkår

- Stien skal knyttes opp mot eksisterende sti- eller veinett og være tilgjengelig for allmennheten.
- Stien skal kunne avmerkes på kart.
- Vegetasjon skal holdes nede og søppel skal ryddes.
- Det gis kun tilskudd til den delen av stien som går i/gjennom innmark.
- Plan for skjøtsel av ferdselsåren.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Sats
Vedlikehold av ferdselsårer	10 kr/m

Tilskudd til dyr på beite i skjærgården

Tilskuddet skal kompensere for ulempen ved transport på båt og tilsyn.

Det gis tilskudd per dyr som beiter på øyer i skjærgården uten fastlandsforbindelse.

Vilkår

- Driftsenheten skal ligge på fastlandet eller på en annen øy enn der beiting foregår.
- Beiting minimum 8 uker før 1. oktober eller i samsvar med godkjent beiteplan.
- Antall dyr må være tilpasset arealet. Tråkkskader skal unngås og det skal tilstrebes jevn beiting.
- Det skal foreligge skriftlig avtale ved innleie av beitedyr.
- Beiteplan og årlig beiterapport.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Beite i skjærgården	150 kr/dyr	Maks 300 kr/daa

Tilskudd til skjøtsel av bratt areal

Tilskudd til drift av bratt areal gjelder drift av fulldyrka og overflatedyrka areal brattere enn 1:5. I søknaden er det to tiltaksklasser, bratt areal 1:5 og bratt areal 1:3. Tilskuddssatsen er lik for begge tiltaksklassene.

Vilkår:

- Tilskudd gis for fulldyrka og overflatedyrka areal med en helning på 1:5 eller brattere
- Arealet må være i aktiv drift med næringsformål
- Grasarealet skal høstes ved slått minst en gang pr år
- Bruk av beitepusser blir ikke regnet som slått

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Bratt areal – brattere enn 1:5	200 kr/daa	15000 kr

Tilskudd til drift av prioriterte kulturlandskap kan gis i tillegg til tilskudd til drift av bratt areal.

Tilskudd til drift av beitelag (organisert beitebruk)

Tilskuddet gis for å opprettholde en forsvarlig organisering av utmarksbeite i forhold til beiteperiode, rovdyr mv. Søknadsfrist for denne ordningen, er 15. november.

Vilkår

- Tilskuddsmottaker må være part i en avtale mellom to eller flere som eier areal og/eller driver med grovføretende husdyr.
- Innmarks- og utmarksbeitet skal drives etter en samlet beiteplan for alle husdyra som eies av medlemmer i beitelaget.
- Antall dyr må være tilpasset arealet. Tråkkskader skal unngås og det skal tilstrebes jevn beiting.

Foreløpig tilskuddssats

Tiltak/Ordning	Sats	Maksbeløp
Hest/storfe	10 kr/dyr	
Sau/geit	5 kr/dyr	